

ГЕНЕЗА КОРЕЙСЬКИХ ОБРАЗІВ У ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ ДЖ. ЛОНДОНА

У статті досліджується походження сюжетів та образів у художніх творах Дж. Лондона на корейську тематику – «Ніс для імператора» та «Міжзоряний мандрівник».

Ключові слова: Дж. Лондон, міжкультурне сприйняття, еволюція образу Кореї.

В статье исследуется происхождение сюжетов и образов в художественных произведениях Дж. Лондона на корейскую тематику – «Нос для императора» и «Межзвездный скиталец».

Ключевые слова: Дж. Лондон, межкультурное восприятие, эволюция образа Кореи.

The paper analyzes the genesis of the plots and the images in fiction prose by J. London on Korean themes – «A Nose for the King» and «The Star Rover».

Key words: J. London, cross-cultural perception, evolution of the image of Korea.

Творчість американського письменника Джека Лондона (1876–1916) є рідкісним і мало не унікальним прикладом появи образу Кореї на сторінках творів західних авторів (принаймні, всесвітньо відомих), і тому заслуговує на пильне вивчення корезнавцями. Разом з тим, у працях західних, радянських та російських літературознавців [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7] корейські сюжети Дж. Лондона розглядається лише побіжно, в той час як нечисленні роботи південнокорейських спеціалістів [8; 9] досліджують матеріал неповно, без урахування загальної специфіки творчості письменника.

Мета статті полягає в тому, щоб проаналізувати особливості зображення Кореї та корейців в оповіданні «Ніс для імператора» та романі «Міжзоряний мандрівник» у контексті філософсько-етичних позицій Дж. Лондона, виявити джерела їх походження і простежити еволюцію поглядів письменника на Корею і корейський народ.

Письменник отримав можливість познайомитися з Кореєю, коли працював кореспондентом під час Російсько-японської війни. Протягом березня-квітня 1904 року Лондон проїхав від Чжемульпо до північного кордону Кореї у супроводі погоничів коней і слуги-перекладача, після чого продовжив подорож територією Маньчжурії. Як свідчить приватне листування Лондона, він виношував план на основі спостережень за боями створити книгу про війну, але через неупустивість японського командування йому не вдалося підходити близько до лінії фронту, і тому матеріалів для здійснення цього задуму виявилось недостатньо [10: 16]. Втім, враження від поїздки Корейським півостровом таки стали письменнику в пригоді, адже саме вони підштовхнули його до використання корейських тем у художніх творах. Тому ми вважаємо за потрібне стисло охарактеризувати зміст військових репортажів Дж. Лондона з Кореї.

Дослідники військових репортажів Дж. Лондона [11; 12; 13; 14] зазначають, що письменник перебував у полоні расистських упереджень стосовно народів Азії та зокрема Кореї. Його статті дійсно подекуди демонструють неприховану ворожість, презирство і навіть огиду до корейців та їхнього укладу життя. Лондон наполягає на праві білих лю-

дей критикувати корейців, на перевазі білих над корейцями у фізичній силі, моральній витривалості, працелюбності. Корейців він зобразив боягузливими, безпорадними, нездатними захистити свою країну від інтервентів. Корейці, за його думкою, що склалася під час поїздки, були нікчемним народом у багатьох аспектах: лінивими, млявими, безвідповідальними, неохайними та занадто балакучими [15: 38–162; 16: 401–422].

Проте, незважаючи на наявність таких висловлювань у військових кореспонденціях та листах, неможливо однозначно розв'язати дискусійне питання: чи був Джек Лондон расистом. Слід враховувати особисті обставини, в яких він писав свої статті з Кореї. Ці тексти сповнені роздратування, викликаного тим, що японське командування не допускало Лондона на фронт, позбавляючи його можливості виконувати безпосередні обов'язки військового кореспондента, тобто описувати хід битв. Обурений Лондон у перших статтях переносив свої негативні емоції на все, що бачив навколо, тому присіпувався до корейців. Проте у більш пізніх репортажах вже помітно значне пом'якшення поглядів автора на корейський народ. У перші дні на корейській землі він дивився навколо очима чужинця, який звик до зовсім інших побутових умов, і тому переживав так званий культурний шок. Усі реалії корейського життя, котрі в той час і справді різко відрізнялися від американських, викликали у нього відразу і здавалися проявами нецивілізованості. Разом з тим, складається враження, що в процесі освоєння нового культурного простору й уважного вивчення місцевих принципів існування у Лондона відкрився новий погляд на речі. Він проймається співчуттям до селян, змушених терпіти безжалюньну експлуатацію чиновниками, і починає інакше описувати корейців: тепер він характеризує їх як добродушних, нещасних і безправних людей, які потребують захисту. Лондон накидається на нападки на завойовників-японців та жадібних місцевих чиновників, які робили життя простих людей нестерпно важким, і таким чином у його статтях проступає гуманістичний і соціалістичний пафос.

Невдовзі після повернення до Сполучених Штатів, наприкінці 1904 року, Джек Лондон створив оповідання «A Nose for the King» («Ніс для імператора»), котре було вперше опубліковане у березні 1906 року в журналі «The Black Cat». Як пояснював сам автор, це оповідання він написав лише за один день і вважав його жартом, пародією [10: 167], стверджуючи при цьому, що цю історію почув від одного корейця [17: 13]. Однак є всі підстави припустити, що сюжет повністю запозичено з корейської казки, з якою Лондон познайомився у книзі В.Е. Гріффіса «Corea. The Hermit Nation», перше видання якої вийшло друком ще у 1882 році.

Фабула казки та оповідання однакові, відмінність полягає лише у стилі викладення. На відміну від лаконічного стилю Гріффіса, який мав на меті просту фіксацію історії, в оповіданні Лондона відчувається рука майстра художнього слова. Тест сповнений іронії, події змальовані яскраво і динамічно. Суттєвою відмінністю від тексту Гріффіса (окрім стилістичних особливостей) є наявність імен у двох центральних персонажів: чиновника в оповіданні зветьє Yi Chin Ho (Лі Чжинхо), а багатія – Pak Chung Chang (Пак Чжончжан). Ці імена, очевидно, також позичені з якогось англomовного джерела і є або іменами реальних історичних постатей, або їхніми варіаціями.

Користуючись корейською казкою як основою для власного твору, Дж. Лондон в особі Лі Чжинхо висміяв такі риси корейської аристократії як жадоба наживи, нечесність, хитрість, байдужість до чужого горя, а, з іншого боку, зобразив охоронця в'язниці занад-

то найвним (він вірить обіцянці в'язня повернутися), губернатора – недалеким і жадібним (він відпускає Лі Чжинхо на пошуки носа, навіть не заглиблюючись у деталі його плану, зрадівши майбутньому хабару). Багатія Пак Чжончжана показано угідливим перед представниками влади, нездатним заперечити навіть проти найбезглуздішого наказу. При цьому, бажаючи зберегти батькові ніс, Пак Чжончжан піклується радше не про здоров'я старого, а про те, що він сам може знеславитися («Не відріжай ніс моему батькові. Не можна, щоб він зійшов до могили без носа. Він стане посміховиськом і всі балакатимуть про нього, і тоді всі мої дні та ночі будуть сповнені скорботи») [20: 229]).

Показовим є те, що серед дійових осіб цього сатиричного оповідання немає простих селян – усі персонажі належать до прошарку наділених владою. Тому вибір цього сюжету можна пояснити бажанням Лондона продовжити нападки на корейських чиновників, вади яких письменник почав викривати ще у репортажах з Російсько-японської війни. Вже тоді він був переконаний, що жорстокість та ненажерливість чиновників не мають меж: «Усі аристократи *янбан* – грабіжники. Прості люди знають, що аристократи завжди їх оббирають. Вони впевнені, що правлячий клас – грабіжники. Грабїж теж має певні стадії, і грабїж правлячого класу сягає ступеня розбою» [15: 144].

Наступний твір, в якому з'являється Корея, – безумовно оригінальний, але мало-відомий роман «The Star Rover» («Міжзоряний мандрівник»), який публіка свого часу зустріла прохолодно. В основі його сюжету лежить ідея про переселення душ. Головний герой на ім'я Darrell Standing (Даррелл Стендінг) засуджений за вбивство коханця своєї дружини та ув'язнений у в'язниці Сан-Квентін, сумнозвісної суворістю режиму. За несправедливим звинуваченням у порушенні дисципліни Стендігу призначено покарання – перебування у гамівній сорочці по кілька годин на день. Щоб не концентруватися на фізичних стражданнях від катування, він навчився відходити від реальності за допомогою «малої смерті» – стану на зразок самогіпнозу, в якому потрапляв у свої попередні народження в різних країнах та епохах. Один з семи таких вставних епізодів (XV глава роману) оповідає про пригоди англійця на ім'я Adam Strang (Адам Стренг) на корейській землі (в державі Чжосон).

Як відмічає Є.І. Луніна, для творчості Джека Лондона характерні автобіографічність і поєднання художнього та публіцистичного принципів [7: 248]. Як і в інших творах цього автора, в корейському епізоді помітний і особистий досвід, і відомості, акумульовані з книг. Лондон побудував сюжетну лінію про життя вигаданого персонажа Адама Стренга на основі реальних історичних подій, описаних у щоденнику Гендріка Гамеля, додавши до них власні враження від Кореї та інформацію, зібрану з праць сучасних йому спеціалістів-корезнавців.

З художнього погляду корейський епізод є кульмінаційним і найбільш емоційно насиченим, до того ж, він виділяється з-поміж решти розповідей про реінкарнації головного героя своєю екзотичністю. Лондон використав корейські декорації як тло для однієї з найпрекрасніших і зворушливих історій кохання у своїй творчості – стосунків між Стренгом та принцесою Ом.

У публіцистичному плані Лондон демонструє неабияку країнознавчу компетенцію. Він згадує близько сорока корейських слів, які надають тексту колоритності. Серед них історичні назви корейських держав; географічні об'єкти; власні імена, утворені від імен конкретних історичних осіб; продукти харчування; назви соціальних статусів. Також

читач знайомиться з деякими деталями побуту і традиціями корейського суспільства. Зокрема, можна дізнатися, що всі селяни вдягали білий одяг, і лише аристократи – кольоровий. Чоловіки носили «довге волосся, зав'язане на маківці у дивний вузол – шлюбний вузол» [21: 172]. Жінки зі знатних родин пересувалися вулицями у паланкінах і закривали обличчя особливими накидками. Харчувалися корейці рисом або просом і соліннями («безбожно гострі, але, коли звикнеш до них, безмірно добрі» [21: 178]), а також вживали м'ясо собак. Під час їжі сиділи на долівці за низенькими столиками. Селяни жили у «будинках з глиняними стінами і солом'яними стріхами», причому у будинках «під підлогою проходять димоходи, котрими йде дим з кухні, на своєму шляху обігриваючи спальню» [21: 172]. В Чжосоні тютюн курили з «малесеньких люльок з чубуками в ярд завдовжки» і пили немісний алкогольний напій («теплий, кислуватий, схожий на молоко» [21: 172–173]) і «прозорий пекучий напій, який переганяють з рису» [21: 178]. Коні в Чжосоні були низькорослі, і годували їх вареними бобами, що здавалося європейцям дивовижним. Про політичну ситуацію повідомляється, що Чжосон жив у повній ізоляції і не займався зовнішньою торгівлею. Тільки китайські послі періодично відвідували Чжосон, щоб «вимагати порожніх церемоній визнання сюзеренітету Китаю з давніх часів» [21: 195].

Корейський епізод можна розглядати як свого роду колаж з трьох подорожей Корею, під час яких Стренг, Гамель і сам автор у якості західних спостерігачів здійснювали відкриття Кореї. Спільні місця історій Стренга і Гамеля можна виявити в основному у сюжетних перипетіях, в той час як у настроях і оціночних судженнях Стренга відчувуються відголос особистості Джека Лондона. Далі ми спробуємо знайти точки дотику цих трьох історій.

Письменник в цілому дотримується канви щоденника Гамеля. Корабель героїв корейського епізоду теж розбивається біля острова, а згодом їх перевозять до столиці. Там вони деякий час живуть при дворі, але більшу частину життя змушені жебракувати і поневерятися. Однак, окрім імені Гендріка Гамеля, імена інших членів історичної голландської команди не використовуються в романі, навіть написання назви судна незначно відрізняється («De Spiegwer» і «Sparwehr»). Ще одна відмінність полягає в тому, що в романі жодному з європейців не вдається залишити Корею, всі вони знаходять там свою загибель.

Спершу у всіх трьох оповідачів складається негативне враження від бідного побуту корейців. Головний фізичний досвід контакту з чужою культурою – це, безумовно, знайомство з місцевими стравами. Лондон з огидливістю ставився до місцевої їжі, побоюючись за своє здоров'я: «Я сподіваюся, мій шлунок пробачить мені за те, що я до нього вкинув: бруд, мерзота неймовірні, і гірше за все те, що я не припиняю думати про бруд і мерзоту щоразу, коли кладу їжу до рота» [16: 409]. Свою огидливість автор передає Стренгу: «... їхня їжа не до шлунку навіть огрубілому моряку. Рис у них коричневий, як шоколад. Половина лузги залишається у ньому, разом зі шматочками соломи, трісками і невизначеним брудом. Усе це змушує часто зупинятися під час жування, щоб запахти до рота великий і вказівний палець і витягти докучливе сміття» [21: 172]. Між тим у щоденнику Гамеля немає явних показань на погану якість харчів. Певно, дійсно знаходячись на межі виживання, голландські моряки вдовольнялися усім, що було доступним, на відміну від вибагливого американиця Лондона.

Наявний також і пункт, в котрому усі три оповідача одностайні. Це повідомлення про надзвичайну цікавість, яку корейці проявляли до іноземців. Так, будинок, де Лондону довелося тимчасово затриматися, щодня оточували юрби зівак, яких слуги доводилося розганяти. «Я не міг більше жити приватним життям. Усі мої дії – від їжі до сну здійснювалися публічно» [15: 125], – відмічав Лондон. В такому ж становищі опинилися й герої «Міжзоряного мандрівника» у корейській в'язниці і на шляху до столиці: «Тим часом ми слугували звиринцем. Від світанку до заходу сонця на наші заграговані вікна напосідали місцеві, оскільки вони раніше не бачили жодного представника нашої раси» [21: 176]; «В дорозі ми були мандрівним звиринцем. Чутки випереджали нас, і все населення скупчувалося на узбіччях доріг, щоб подивитися, як ми будемо проходити. ... Ночами у міських заїжджих дворах нас оточували купи людей, і ми не мали спокою, доки солдати не розганяли їх списами і стусанами» [21: 177–178].

Подібний опис знаходимо й у Гамеля. Він стосується періоду проживання голландців у столиці, де вони служили у варті палацу: «... вони так юрмились, щоб поглянути на нас, що спершу нам доводилося насилу прориватися крізь юрбу на вулицях. І нам не вдавалося побути у спокої вдома, настільки великою була їхня цікавість. Врешті наш командир поклав цьому край, заборонивши будь-кому підходити до нас без його дозволу, бо навіть слугам знатних людей вистачало нахабства витягати нас з наших кімнат і потішатися, глузуючи з нас» [22: 580]. Як видно з цієї цитати, Гамелю і його товаришам доводилося зносити не просто цікавість, але й слугувати об'єктами потіхи. Іноземців не сприймали серйозно, а лише ставилися до них як до незвичайних істот, які можна використати як джерело розваги. Під час аудієнції у корейського правителя голландців примусили «співати, танцювати і стрибати» [22: 580]. Також «знатні люди, котрі полюблили новинки, запрошували нас до себе на обід, щоб подивитися, як ми будемо їх розважати, і примусити нас кричати і танцювати» [22: 580]. Ці свідчення надихнули Джека Лондона на введення у корейський епізод роману сцени в королівському палаці, де «*тисен* напали на нас по дві-три на одного і стали тягати за собою, зробивши своїми полоненими, ввели нас залом, наче танцюючих ведмедів, і роблячи з нас блазнів. Це було образливо, але що могли вчинити нещасні моряки?» [21: 81].

Слід звернути увагу також на наявність у всіх трьох історіях фігури провідника головнього героя, котрий допомагає зорієнтуватися у незнайомому середовищі, знайомить іноземця із законами життя в Кореї, піклується про нього. У випадку Лондона цю роль відіграв слуга-перекладач *Manyoungi* (Манйон), у щоденнику Гамеля це голландець *Weltevre* (Велтевре), який опинився в Кореї раніше, ніж команда «Спервера», у Адама Стренга це офіцер Кім.

Розглядаючи сюжети корейського та інших вставних епізодів «Міжзоряного мандрівника», можна дійти узагальненого висновку, що в цьому творі Дж. Лондон мав на меті показати ідею рівності всіх людей, незалежно від культурної приналежності, універсальності понять моральності, дружби і кохання, котрі можуть бути притаманні представникам будь-якого народу. Таке міркування дає нам можливість зняти з Джека Лондона звинувачення у расизмі, принаймні, коли йдеться про останні роки його життя. Так, Адам Стренг зустрічає серед корейців відданого друга в особі офіцера Кіма і вірну кохану в особі принцеси Ом. Расові, релігійні чи культурні відмінності не стають для них нездоланими бар'єрами для встановлення щирих міжлюдських стосунків. Письменик

за допомогою цих образів доводить, що люди з різних етнічних груп за умови взаємного бажання зробити кроки назустріч здатні досягти порозуміння і співпраці. Англійцю Стренгу вдається знайти спільну мову з корейцем, налагодити гармонійні подружні стосунки з кореянкою, що слугує прикладом успішного мирного діалогу і терпимості між далекими один від одного народами.

Таким чином, корейські образи з'явилися в творчості Дж. Лондона внаслідок його безпосереднього знайомства з Кореєю у 1904 році. Перші враження, зафіксовані в репортажах і приватному листуванні, характеризуються значною різкістю суджень, критичними випадками проти корейців і невірою в їхнє майбутнє як нації. Однак подальша творчість письменника дає підстави зробити припущення, що його погляди на Корею і корейців суттєво пом'якшилися. В кінці життя він змінив свої погляди на Корею, цікавився долею цієї країни. Лондон присвятив чимало сил вивченню корейської історії та культури і скористався своїми знаннями в одній з глав роману «Міжзоряний мандрівник». В корейському епізоді знайшли відбиток гуманістичні ідеї, покладені в основу роману в цілому, які полягають у вірі в єдність історичного процесу та можливість духовного розвитку людства. Можна сказати, що письменник висловлював сподівання, що колись справдиться гармонійне співіснування людей усього світу, зокрема Кореї та західних країн.

ПРИМІТКИ

I З анотації книг особистої бібліотеки Джека Лондона, укладеної Д.М. Гамілтоном, відомо, які саме праці про Корею письменник вивчав (Griffis W.E. *Corea. The Hermit Nation.* 1902; Bishop I. *Korea and Her Neighbors.* 1898; Krausse A.S. *The Far East. Its History and Its Question.* 1903; Hulbert N.B. *The Passing of Korea.* 1909) [18].

II Чиновника засуджено на смерть за привласнення десяти тисяч низок монет з державної скарбниці, і він очікує на виконання вироку у в'язниці. Раптом у нього зароджується неординарний план порятунку. Він упрощує вартового випустити його ненадовго вночі і таємно відвідує місцевого губернатора. Чиновник благає скасувати страту за умови повернення грошей і обіцяє також матеріально віддячити губернаторові. Він показує губернатору малюнок із зображенням людського носу, і проголошує, що для того, щоб повернути гроші, йому необхідно знайти цей ніс. Заінтригований губернатор відпускає чиновника на пошуки. У віддаленій місцевості чиновник заходить у масток знатного багатого чоловіка, повідомивши, що прибув за наказом королівського двору. Він каже багатію, що король хворий, і єдині ліки від його хвороби – це ніс старого батька господаря дому. Наляканий багатій домовляється з чиновником щодо викупу у сто тисяч низок монет, аби ніс батька залишився на місці. Пізніше все життя він в глибині душі шкодував грошей, витрачених на ніс батька [19: 311–313; 20: 221–231].

III Роман вийшов в американських журналах у 1914 році, а згодом, у 1915 році, окремою книжкою в США під заголовком «The Star Rover» («Міжзоряний мандрівник») та у Великобританії під назвою «The Jacket» («Гальмівна сорочка»).

IV Голландське судно «Спарвер» на шляху з Японії до Китаю зазнає катастрофи на рифах поблизу великого скелястого острова, невідомого європейським мореплавцям, де тих, хто вижив, прихистили місцеві рибалки. Через деякий час на острів прибуває офіцер Kwan Yung-jin (Гван Йончжін) із загоном солдатів, щоб забрати чужоземців на материк. Солдати намагаються надіти на полонених дерев'яні колодки, починається рукопашна бійка, в якій довше за всіх не поступається Адам Стренг. Вражені його силою та витривалістю корейці одразу дають йому ім'я Yi Yong-ik (Лі

Йонік), що начебто означає «Богатир». На материку білих полонених замикають у в'язниці з жахливими умовами, де їм доводиться очікувати подальшої долі. В цей час європейцям надокучають цікаві місцеві жителі, які цілими днями підглядають за ними крізь ґрати. Гван Йончжін періодично наказує бити полонених палицями на очах у юрби. Але невдовзі прибуває офіцер столичної гвардії Кім, щоб доправити європейців до палацу, оскільки їх хоче бачити король. Кім і його загін з почесними супроводжусь команду «Спарвера», вже не як в'язнів, а як гостей. Дорогою Стренг та Кім зближуються і стають справжніми друзями. Кім навчає товариша корейської мови, звичаям, пісням. У столиці європейці глибоко вражені величию королівського палацу. Їх дивують масивні кам'яні статуї біля воріт (міфічна тварина *хечхі*). У розкішній залі для бенкетів у присутності короля з прибульців роблять посміховисько, змушуючи танцювати і смішити присутніх гостей. Однак Адам Стренг не піддається. Його гарна зовнішність і стійкість духу приваблює принцесу Ом. Адам ловить на собі погляд прекрасної дами і вирішує не допустити приниження перед нею. Скориставшись своєю винахідливістю, він заявляє корейською мовою, що він насправді кореець, нащадок королів династії Горьо, а решта матросів – його раби. Він начебто за помилкою богів народився у чужому краю, хоча з дитинства розмовляв корейською мовою. Стренгу надають покої у палаці, і принцеса Ом одразу наближує його до себе. Дізнавшись про симпатію принцеси до Стренга, буддійський монах Yunsan (Йонсан), котрий був другою владною фігурою в державі після короля, бере прибульця під своє протегування. Для Йонсана вигідно, щоб принцеса Ом стала дружиною Стренга, а не вельможі Чжон Мончжу, котрий досі марно просив її руки. Адже в такому випадку Чжон Мончжу отримав би доступ до влади й усунув Йонсана. Стосунки між принцесою і Адамом стають все серйознішими. Тоді король наділяє Стренга титулом і дозволяє взяти шлюб з принцесою. Отримавши високий статус, Стренг призначає старого друга Кіма командувачем гвардії палацу, а ненависного Гван Йончжина засилає у вигнання. Проте товариші Стренга зі «Спарвера» проявляють себе не з кращої етичної сторони. Гендрік Гамель виношує план викрасти королівську скарбницю і втекти з Чжосона. Капітан «Спарвера» Йоганнес Маартенс просить призначити його губернатором Гюончжу і невдовзі здійснює спробу пограбувати древні могили епохи Сілла (тут очевидна алюзія на інцидент 1866 року, коли німець Е. Опперт спробував розкопати і пограбувати могилу діда вана Гочжона), але під час спроби втечі з країни його затримує місцевий чиновник на ім'я Лі Сунсін. Ця подія стає приводом для перевороту Чжон Мончжу. Він захоплює короля в заручники і чинить розправу над усіма невгодними йому особами, в першу чергу над Йонсаном. А Стренгу та принцесі Ом він приготував витончену помсту. По всій країні оголошують, що їх не можна вбивати, однак також і не можна надавати їм допомогу. Довгі роки потому до самої старості закохані живуть жебраками, знехтуваними всім світом. Повсюдно їх переслідують посланці Чжон Мончжу, не даючи ніде оселитися і заробити на прожиток. При цьому принцеса демонструє неймовірну відданість чоловікові й без нарікань розділяє з ним гірку долю, своїм коханням зігріваючи його серце. Врешті після сорока років повневір'я на їхньому шляху випадково трапляється паланкін, в якому їде їхній могутній ворог. Нестримна лють охоплює Адама, він кидається на Чжон Мончжу і душить його, після чого і сам помирає від побоїв стражників [21: 165–205].

V Гендрік Гамель – автор записок «Опис катастрофи голландського судна біля острова Квельпарт, з описом королівства Корея». У 1653 році голландське судно «De Sperwer» на шляху з Тайваня до Японії розбилоса на рифах поблизу острова Квельпарт (Чжечжудо). Частина команди, що вижила, кілька місяців залишалася на острові, очікуючи зі столиці рішення щодо свого майбутнього. Здійснивши у супроводі конвою подорож через всю Корею до столиці, голландці просили короля дозволити їм повернутись на батьківщину, однак отримали відмову. Іноземцям, які потрапляли до Кореї, не дозволялося з неї виїжджати. Голландці три роки прослужили в столиці в гарнізоні охорони палацу, після чого їх вислали на проживання в провінцію Чжолладо, а пізніше роз'єднали на три групи і оселили окремо в різних місцях. Їм довелося пробути в Кореї 13 років, протягом яких вони жили в крайніх злиднях, заробляючи на життя тяжкою працею і навіть жебракуванням. Час-

тина голландців, включно з Гамелем, організувала втечу на невеликому човні до Японії, котра в ту епоху підтримувала обмежені торговельні стосунки з Голландією. Розповівши про свою ситуацію, втікачі попросили японців допомогти визволити решту товаришів, чого невдовзі вдалося домогтися. У 1666 році, ще перебуваючи в Японії, Г. Гамель записав свої спогади і згодом видав їх в Європі, ставши першим європейцем, який склав опис Кореї [22: 573–595].

VI Cho-Sen (Чжосон, 조선), Koryu (Горьо, 고려); Silla (Сілла, 신라).

VII Keijo (Кейдзьо, 경성), Pyeng-Yang (Пхеньян, 평양), Fusan (Бусан, 부산), Songdo (Сондо, 송도), Chemulpo (Чжемупхо, 제물포), Kyong-ju (Гьончжу, 경주), Wiju (Ийчжу, 의주), Pyonhan (Пхьонандо, 평안도), Kang-wun (Ганвондо, 강원도), Whang-hai (Хванхедо, 황해도), Masanpo (Масанпо, 마산포) тощо.

VIII Корейське ім'я Адама Стренга Yi Yong-ik (Лі Йонік, 이용익 – ім'я політика і дипломата (1854–1907) кінця епохи Чжосон), принцеса Om (Ом, 엄 – прізвище пані Ом (1854–1911), наложниці вана Гочжона, яка стала його законною дружиною після вбивства королеви Мін), буддійський монах Yunsan (Йонсан, 연산 – ім'я могло бути утворене від імені короля Йонсан гуна (1476–1506)), брат короля Taiwun (Девон, 대원 – очевидно, ім'я створене Лондоном з титула принца-регента Хинсон девонгуна (1820–1898)), вельможа Chong Mong-ju (Чжон Мончжу, 정몽주 – ім'я видатного державного діяча та конфуціанського вченого кінця епохи Горьо. Його вбили у 1392 р. за відмову присягнути на вірність новій династії Чжосон), чиновник Yi Sun-sin (Лі Сунсін, 이순신 – ім'я адмірала часів війни с японцями року імчжин (1592–1598)).

IX Їстівна трава minagi (мінарі, 미나리), корейська солена капуста kimchi (гімчхі, 김치).

X Аристократ yang-ban (янбан, 양반), куртизанка ki-sang (гісен, 기생).

ЛІТЕРАТУРА

1. Балтроп Р. Джек Лондон: человек, писатель, бунтарь. – М.: Прогресс, 1981. – 208 с.
2. Labor E. Jack London. – New York, 1974. – 179 p.
3. Фонер Ф.С. Джек Лондон – американский бунтарь. – М., 1966. – 240 с.
4. Богословский В.Н. Джек Лондон. – М., 1964. – 238 с.
5. Быков В.М. Джек Лондон. – Саратов, 1968. – 284 с.
6. Садагурский А.С. Джек Лондон: Время, идеи, творчество. – Кишинев, 1978. – 199 с.
7. Лунина И.Е. Художественный мир Джека Лондона: человек – природа – цивилизация: диссертация ... доктора филологических наук: 10.01.03. – Москва, 2010. – 618 с.
8. Chang Young-Hee. Korean Sources and References in Jack London's The Star Rover // Journal of American Studies. – Vol. 35. – No. 3. – 2003. – P. 5–20.
9. 김태진. Jack London 과 한국 – The Star Rover 중의 조선삽화를 중심으로. – 영어영문학. – 제38권. – 1호. – 1992. – P.151–167.
10. Letters from Jack London: containing an unpublished correspondence between London and Sinclair Lewis / Ed. by King Hendricks and Irving Shepard. – New York, 1965. – 502 p.
11. Багурин С. Биография: Джек Лондон (1876–1916). – Режим доступа до статті: http://az.lib.ru/l/london_d/text_0030.shtml
12. Lee Sang-Dawn. Big Brother, Little Brother. The American Influence on Korean Culture in the Lyndon B. Johnson Years. – Boston and Oxford, 2002. – 156 p.
13. Métraux D.A. Jack London's Influential Role as an Observer of Early Modern Asia // Southeast Review of Asian Studies. – Volume 30. – 2008. – P. 55–66.
14. Reesman C.J. Jack London's Racial Lives: a Critical Biography. – Athens, 2009. – 389 p.

15. 잭 런던. 잭 런던의 조선사람 옛보기. 1904년 러일전쟁 종군기. – 서울, 2011. – 256 면.
16. London Ch. The Book of Jack London. – Vol. I. – New York, 1921. – 422 p.
17. London Ch. The Book of Jack London. – Vol. II. – New York, 1921. – 414 p.
18. Hamilton D.M. «The tools of my trade»: the annotated books in Jack London’s library. – Seattle, 1986. – 326 p.
19. Griffis W.E. Corea. The Hermit Nation. – London, 1882. – 462 p.
20. London J. When God Laughs and Other Stories. – New York, 1911. – 319 p.
21. London J. The Star Rover. – New York, 1915. – 329 p.
22. Hamel H. An Account of the Shipwreck of a Dutch Vessel on the Coast of the Isle of Quelpaert, Together with the Description of the Kingdom of Corea // Churchill A. A Collection of voyages and travels. – Vol. IV. – London, 1732. – P. 573–595.

УДК 801.81:821161.2

Гайдученко Л.В.
(Київ, Україна)

СВІТОГЛЯДНІ ОРІЄНТИРИ МАЛОРОСІВ БУКОВИНИ В МІФОЛОГІЧНИХ ТА ХРИСТІАНСЬКИХ ЛЕГЕНДАХ У ЗАПИСАХ Л.А. ШТАУФЕ-СИМИГІНОВИЧА

У статті досліджуються світоглядні позиції малоросів, які проживали в Буковині в другій половині XIX століття, на основі вивчення їхніх міфологічних та християнських легенд, записаних німцем Людвігом Адольфом Штауфе-Симигінівичем і виданих німецькою мовою в зібранні під назвою «Народні легенди з Буковини».

Ключові слова: міфологічні легенди, християнські легенди, світогляд, неказкова проза.

В статье исследуются мировоззренческие ориентиры малороссов, которые проживали на Буковине во второй половине XIX столетия, на основе изучения их мифологических и христианских легенд, записанных немцем Людвигом Адольфом Штауфе-Симигінівичем и изданных на немецком языке в собрании под названием «Народные легенды из Буковины».

Ключевые слова: мифологические легенды, христианские легенды, мировоззренческие ориентиры, неказочная проза.

The article highlights the main world views of the Little Russians, who lived in Bukovina in the second half of the XIX century. The analysis is done on the material of the mythological and religious legends, which had been documented by the German Ludwig Adolf Staufe-Simiginowicz and published in the collection with a title “Folk Legends from Bukovina”.

Key words: mythological legends, religious legends, world views, tales.